C/2025/3180

4.6.2025.

KOMUNIKACIJA KOMISIJE

Objava ukupnog broja emisijskih jedinica u optjecaju 2024. za potrebe rezerve za stabilnost tržišta u okviru EU-ova sustava trgovanja emisijama

(C/2025/3180)

1. Uvod

Europski parlament i Vijeće donijeli su 2015. Odluku (EU) 2015/1814 ([1]) („Odluka o rezervi za stabilnost tržišta”) o uspostavi rezerve za stabilnost tržišta („rezerva”) u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama („ETS EU-a”), uspostavljenog Direktivom 2003/87/EZ ([2]) („Direktiva o ETS-u”). Rezerva za stabilnost tržišta operativna je od 2019. Njezina je svrha izbjeći strukturni višak emisijskih jedinica na tržištu ugljika u EU-u i povezani rizik da ETS EU-a zbog toga neće moći dati signal za ulaganja potreban za postizanje EU-ova cilja smanjenja emisija. Cilj joj je i jačanje otpornosti ETS-a EU-a na neravnotežu između ponude i potražnje kako bi se omogućilo neometano funkcioniranje tržišta ugljika u EU-u.

U skladu s člankom 1. stavkom 4. Odluke o rezervi za stabilnost tržišta Komisija svake godine objavljuje ukupan broj emisijskih jedinica u optjecaju (TNAC) za prethodnu godinu. Na temelju te brojke utvrđuje se funkcioniranje rezerve za stabilnost tržišta, odnosno povlače li se emisijske jedinice iz količine za prodaju na dražbi i stavljaju u rezervu ili se oslobađaju iz rezerve i prodaju na dražbi. Stoga je godišnja objava ukupnog broja emisijskih jedinica u optjecaju važan aspekt rezerve za stabilnost tržišta i ETS-a EU-a.

Komisija je 3. lipnja 2024. objavila da je 2023. u optjecaju bilo ukupno 1 111 736 535 emisijskih jedinica ([3]). U skladu s tim 266 816 768 emisijskih jedinica trebalo je staviti u rezervu od 1. rujna 2024. do 31. kolovoza 2025. Ukupno 381 744 844 emisijske jedinice iz rezerve prestale su biti valjane 1. siječnja 2024.

Ova je Komunikacija deveta objava ukupnog broja emisijskih jedinica u optjecaju i odnosi se na 2024. U njoj se navodi metoda izračuna i broj emisijskih jedinica koje će biti stavljene u rezervu od 1. rujna 2025. do 31. kolovoza 2026. Navodi se i broj emisijskih jedinica u rezervi koje su prestale biti valjane 1. siječnja 2025.

2. Funkcioniranje rezerve za stabilnost tržišta

Rezerva za stabilnost tržišta funkcionira automatski ako je ukupan broj emisijskih jedinica u optjecaju izvan utvrđenog raspona. Emisijske jedinice povlače se iz količine za prodaju na dražbi i stavljaju u rezervu ako ukupan broj emisijskih jedinica u optjecaju premaši prag od 833 milijuna jedinica. Stopa unosa u rezervu iznosi 24 % ukupnog broja emisijskih jedinica u optjecaju ako tih jedinica ima više od 1 096 milijuna. Ako je u optjecaju između 833 i 1 096 milijuna emisijskih jedinica, unos je razlika između ukupnog broja emisijskih jedinica u optjecaju i 833 milijuna. Ako je u optjecaju manje od 400 milijuna emisijskih jedinica, 100 milijuna jedinica oslobađa se iz rezerve i prodaje na dražbi. Emisijske jedinice stavljaju se u rezervu ili oslobađaju iz nje tijekom 12 mjeseci. Od 2023. nadalje sve emisijske jedinice koje se nalaze u rezervi 1. siječnja svake godine, a premašuju prag od 400 milijuna jedinica, prestaju biti valjane.

U skladu s člankom 1. stavkom 5. Odluke o rezervi za stabilnost tržišta i ovom Komunikacijom 24 % ukupnog broja emisijskih jedinica u optjecaju 31. prosinca 2024. ili razlika između ukupnog broja emisijskih jedinica u optjecaju i 833 milijuna jedinica stavit će se u rezervu na 12 mjeseci, počevši od 1. rujna 2025. Odgovarajući broj emisijskih jedinica oduzet će se od količina emisijskih jedinica za prodaju na dražbi država članica EU-a, triju zemalja Europskog gospodarskog prostora i Europskog udruženja slobodne trgovine (Islanda, Lihtenštajna i Norveške) te Ujedinjene Kraljevine za proizvodnju električne energije u Sjevernoj Irskoj. Te će se emisijske jedinice oduzeti u skladu s udjelima pojedine zemlje na dražbi.

([1]) Odluka (EU) 2015/1814 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. listopada 2015. o uspostavi i funkcioniranju rezerve za stabilnost tržišta za sustav trgovanja emisijama stakleničkih plinova Unije i o izmjeni Direktive 2003/87/EZ (SL L 264, 9.10.2015., str. 1.).

([2]) Direktiva 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 275, 25.10.2003., str. 32.).

([3]) Komunikacija Komisije – Objava ukupnog broja emisijskih jedinica u optjecaju 2023. za potrebe rezerve za stabilnost tržišta u okviru EU-ova sustava trgovanja emisijama, uspostavljenog Direktivom 2003/87/EZ (SL C, C/2024/3415, 3.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3415/oj).

U skladu s člankom 1. stavkom 5. Odluke o rezervi za stabilnost tržišta emisijske jedinice raspodijeljene u ETS-u EU-a ([4]) do 31. prosinca 2030. za potrebe solidarnosti i rasta nisu uključene u izračun relevantnih udjela za potrebe rezerve za stabilnost tržišta.

3. **Ukupan broj emisijskih jedinica u optjecaju**

U skladu s člankom 1. stavkom 4. Odluke o rezervi za stabilnost tržišta ukupan broj emisijskih jedinica u optjecaju u danoj godini *jest kumulativni broj emisijskih jedinica koje su izdane u vezi s postrojenjima i brodarskim društvima i koje nisu stavljene u rezervu u razdoblju od 1. siječnja 2008., uključujući emisijske jedinice izdane u tom razdoblju u skladu s člankom 13. stavkom 2. Direktive 2003/87/EZ u verziji koja je na snazi 18. ožujka 2018. te prava na upotrebu međunarodnih jedinica koja postrojenja imaju u okviru EU sustava trgovanja emisijama, do 31. prosinca te dane godine, umanjen za kumulativne tone verificiranih emisija iz postrojenja i brodarskih društava u okviru EU sustava trgovanja emisijama od 1. siječnja 2008. do 31. prosinca te iste dane godine i za sve emisijske jedinice koje su poništene u skladu s člankom 12. stavkom 4. Direktive 2003/87/EZ.*

Ukratko, ukupan broj emisijskih jedinica u optjecaju (TNAC) relevantan za funkcioniranje rezerve za stabilnost tržišta izračunava se primjenom ažurirane formule:

TNAC – ponuda – potražnja

Ta dva elementa izračuna detaljno su opisana u ovoj Komunikaciji. Pregled svih brojki prikazan je u tablici na kraju dokumenta.

U članku 1. stavku 4.a prvom podstavku Odluke o rezervi za stabilnost tržišta utvrđeno je da *od 2024. izračun ukupnog broja emisijskih jedinica u optjecaju u bilo kojoj godini uključuje kumulativni broj emisijskih jedinica izdanih za zrakoplovstvo i kumulativne tone verificiranih emisija iz zrakoplovstva u okviru EU sustava trgovanja emisijama, ne uključujući emisije iz letova na rutama obuhvaćenima neutralizacijom izračunanom u skladu s člankom 12. stavkom 6. Direktive 2003/87/EZ, između 1. siječnja 2024. i 31. prosinca te iste dane godine.*

Od 1. siječnja 2024. ETS EU-a obuhvaća emisije iz djelatnosti pomorskog prometa. U skladu s tim broj emisijskih jedinica izdanih brodarskim društvima i verificirane emisije brodarskih društava od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2024. uključeni su u izračun ukupnog broja emisijskih jedinica u optjecaju za 2024. U članku 1. stavku 4.a drugom podstavku Odluke o rezervi za stabilnost tržišta utvrđeno je da se *emisijske jedinice poništene u skladu s člankom 3.gb Direktive 2003/87/EZ smatraju izdanima u svrhe izračuna ukupnog broja emisijskih jedinica u optjecaju.*

Ponuda

Ponuda emisijskih jedinica na tržištu ugljika u EU-u sastoji se od sljedećih elemenata:

— emisijskih jedinica prenesenih ([5]) u drugoj fazi ETS-a EU-a (2008. – 2012.), kojih je bilo **1 749 540 826** ([6]),

— emisijskih jedinica dodijeljenih besplatno od 1. siječnja 2013. do 31. prosinca 2024 ([7])., uključujući emisijske jedinice dodijeljene iz rezerve za nove sudionike (NER). Tih je jedinica ukupno bilo **8 747 619 334** ([8]),

([4]) U skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom (b) Direktive 2003/87/EZ.

([5]) Emisijske jedinice izdane u drugoj fazi ETS-a EU-a (2008. – 2012.) koje nisu predane kako bi se pokrile verificirane emisije niti su poništene „prenesene" su za upotrebu na početku treće faze ETS-a EU-a (2013. – 2020.). Te su emisijske jedinice izbrisane, a istodobno je u trećoj fazi kreiran jednak broj emisijskih jedinica. Prema tome taj broj predstavlja točan broj emisijskih jedinica u optjecaju u okviru ETS-a na početku treće faze ETS-a EU-a.

([6]) COM(2015) 576 Izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću – Izvješće o napretku mjera klimatske politike, uključujući izvješće o funkcioniranju europskog tržišta emisijama ugljika i izvješće o preispitivanju Direktive 2009/31/EZ o geološkom skladištenju ugljikova dioksida.

([7]) U skladu s člankom 1. stavkom 4.a Odluke o rezervi za stabilnost tržišta za zrakoplovstvo se u obzir uzimaju emisijske jedinice koje su besplatno dodijeljene od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2024.

([8]) Emisijske jedinice koje se besplatno dodjeljuju temelje se na podacima preuzetima iz Registra Unije 1. travnja 2025., uključujući podatke iz ETS-a EU-a za operatore zrakoplova za koje je nadležna Švicarska.

— emisijskih jedinica prodanih na dražbi od 1. siječnja 2013 ([9]). do 31. prosinca 2024 ([10]). i emisijskih jedinica upotrijebljenih za potrebe fleksibilnosti u razdoblju 2021. – 2024. u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) 2018/842 ([11]) („Uredba o raspodjeli tereta”). Prema izvješćima s dražbi na zajedničkoj dražbovnoj platformi i relevantnim zasebnim platformama ([12]), na dražbama, uključujući takozvane rane dražbe, prodano je **8 190 671 500** emisijskih jedinica. Toj količini mora se dodati **28 855 152** emisijskih jedinica u okviru fleksibilnih mogućnosti iz članka 6. stavka 2. Uredbe o raspodjeli tereta ([13]),

— emisijskih jedinica monetiziranih za program NER300. Ukupno **300 000 000** emisijskih jedinica monetizirala je Europska investicijska banka,

— međunarodnih jedinica upotrijebljenih za emisije od 2013. do 31. prosinca 2020 ([14]). Postrojenja su upotrijebila **497 248 017** međunarodnih jedinica za emisije koje su ispustila ([15]),

— u skladu s člankom 1. stavkom 4. Odluke o rezervi za stabilnost tržišta emisijske jedinice stavljene u rezervu za stabilnost tržišta **više nisu dio izračuna ukupnog broja emisijskih jedinica u optjecaju**.

Potražnja

Potražnja za emisijskim jedinicama na tržištu ugljika u EU-u uključuje ukupne verificirane emisije subjekata koji podliježu obvezi usklađivanja od 1. siječnja 2013 ([16]). do 31. prosinca 2024 ([17])., u količini od **18 365 179 314** tona ([18]), i **705 930** emisijskih jedinica poništenih tijekom tog razdoblja u skladu s člankom 12. stavkom 4. Direktive o ETS-u.

Ukupan broj emisijskih jedinica u optjecaju

Na temelju prethodno navedenog, u optjecaju je 2024. bilo ukupno **1 148 049 585** emisijskih jedinica.

Sadržaj rezerve za stabilnost tržišta

Nakon što je 1. siječnja 2024. određena količina emisijskih jedinica prestala biti valjana, u rezervi je ostalo **400 000 000** emisijskih jedinica.

([9]) Ta brojka uključuje takozvane rane dražbe, tj. emisijske jedinice valjane u trećoj fazi ETS-a EU-a (2013. – 2020.) koje su prodane na dražbi prije 1. siječnja 2013.

([10]) U skladu s člankom 1. stavkom 4.a Odluke o rezervi za stabilnost tržišta i s obzirom na to da ETS EU-a od 1. siječnja 2024. obuhvaća djelatnosti pomorskog prometa, za zrakoplovstvo i pomorski promet uzete su u obzir emisijske jedinice koje su prodane na dražbi od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2024.

([11]) Uredba (EU) 2018/842 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o obvezujućem godišnjem smanjenju emisija stakleničkih plinova u državama članicama od 2021. do 2030. kojim se doprinosi mjerama u području klime za ispunjenje obveza u okviru Pariškog sporazuma i izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 (SL L 156, 19.6.2018., str. 26.).

([12]) Izvješća o dražbama: European Energy Exchange (https://www.eex.com/en/market-data/market-data-hub/environmentals/eu-ets-auctions) i Intercontinental Exchange (https://www.ice.com/report/148).

([13]) Uredbom (EU) 2018/842 uvodi se odredba o jednokratnoj fleksibilnoj mogućnosti, koja državama članicama omogućuje da u razdoblju 2021. – 2030. kolektivno poništе najviše 100 milijuna emisijskih jedinica u okviru ETS-a EU-a kako bi postigle svoje ciljeve smanjenja emisija stakleničkih plinova na temelju te uredbe. Ta odredba o fleksibilnoj mogućnosti odnosi se na države članice čiji su ciljevi znatno iznad prosjeka EU-a i njihova potencijala za troškovno učinkovito smanjenje, kao i na države članice koje 2013. industrijskim postrojenjima nisu dodijelile besplatne emisijske jedinice u okviru ETS-a EU-a. Jedinice koje se ponište oduzimaju se od količine za prodaju na dražbi dotične države članice u skladu s člankom 10. Direktive o ETS-u. Poništene emisijske jedinice smatraju se emisijskim jedinicama u okviru ETS-a EU-a u optjecaju pri utvrđivanju ukupnog broja emisijskih jedinica u optjecaju za potrebe rezerve za stabilnost tržišta u određenoj godini.

([14]) Od 2021. međunarodne jedinice ne mogu se upotrebljavati za usklađivanje.

([15]) Na temelju izvatka iz Registra Unije od 1 travnja 2025. Te međunarodne jedinice odnose se samo na jedinice zamijenjene za EU-ove emisijske jedinice u trećoj fazi ETS-a EU-a (2013. – 2020.). Otprilike 1,1 milijarda međunarodnih jedinica koje su se mogle izravno upotrijebiti za potrebe usklađivanja u drugoj fazi ETS-a EU-a (2008. – 2012.) uključena je u broj emisijskih jedinica prenesenih u drugoj fazi.

([16]) To odgovara verificiranim emisijama u razdoblju 2008. – 2012. (druga faza), vidjeti bilješku 5.

([17]) U skladu s člankom 1. stavkom 4.a Odluke o rezervi za stabilnost tržišta i s obzirom na to da ETS EU-a od 1. siječnja 2024. obuhvaća djelatnosti pomorskog prometa, za zrakoplovstvo i pomorski promet uključene su verificirane emisije od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2024.

([18]) Ukupne verificirane emisije temelje se na podacima preuzetima 1. travnja 2025. iz Registra Unije i iz švicarskog registra ETS-a za emisije u okviru ETS-a EU-a koje potječu od operatora zrakoplova za koje je nadležna Švicarska. Ta brojka uključuje verificirane emisije prijavljene do 31. ožujka 2025., što je rok za izvješćivanje u ETS-u EU-a. Emisije prijavljene nakon tog datuma nisu uključene u tu ukupnu količinu.

U skladu s komunikacijama o ukupnom broju emisijskih jedinica u optjecaju posljednjih godina, u rezervu su stavljene sljedeće količine emisijskih jedinica:

— **181 567 159** emisijskih jedinica od 1. siječnja 2024. do 31. kolovoza 2024 ([19]).,

— **88 938 927** emisijskih jedinica od 1. rujna 2024. do 31. prosinca 2024 ([20]).

U rezervi za stabilnost tržišta je 31. prosinca 2024. bilo **670 506 086** emisijskih jedinica. Od tih je emisijskih jedinica 1. siječnja 2025. njih **270 506 086** prestalo biti valjano na temelju članka 1. stavka 5.a Odluke o rezervi za stabilnost tržišta. U rezervi je preostalo **400 000 000** emisijskih jedinica.

4. **Zaključak**

U skladu s Odlukom o rezervi za stabilnost tržišta u rezervu će tijekom 12-mjesečnog razdoblja od 1. rujna 2025. do 31. kolovoza 2026. biti stavljeno ukupno **275 531 900** emisijskih jedinica.

Funkcioniranje rezerve za stabilnost tržišta od rujna 2026. do kolovoza 2027. odredit će se nakon što se iduće godine objavi ukupan broj emisijskih jedinica u optjecaju.

Pregled

Ponuda	
a) Prenesene emisijske jedinice u drugoj fazi ETS-a EU-a (2008. – 2012.)	1 749 540 826
b) Emisijske jedinice dodijeljene besplatno od 1. siječnja 2013. do 31. prosinca 2024., uključujući iz NER-a	8 747 619 334
c) Emisijske jedinice prodane na dražbi od 1. siječnja 2013. do 31. prosinca 2024., uključujući rane dražbe	8 190 671 500
d) Emisijske jedinice upotrijebljene za potrebe fleksibilnih mogućnosti u razdoblju 2021. – 2024. u skladu s člankom 6. Uredbe (EU) 2018/842	28 855 152
e) Emisijske jedinice monetizirane za program NER300	300 000 000
f) Međunarodne jedinice upotrijebljene za emisije od 2013. do 31. prosinca 2020.	497 248 017
Ukupno (ponuda)	19 513 934 829
Potražnja	
a) Verificirane emisije (u tonama) u okviru ETS-a EU-a od 1. siječnja 2013. do 31. prosinca 2024.	18 365 179 314
b) Emisijske jedinice poništene u skladu s člankom 12. stavkom 4. Direktive 2003/87/EZ do 31. prosinca 2024.	705 930
Ukupno (potražnja)	18 365 885 244
Ukupan broj emisijskih jedinica u optjecaju	1 148 049 585

([19]) Komunikacija Komisije – Objava ukupnog broja emisijskih jedinica u optjecaju 2022. za potrebe rezerve za stabilnost tržišta u okviru EU-ova sustava trgovanja emisijama (SL C 172, 15.5.2023., str. 1.). Kako je zaključeno u točki 4. te komunikacije, od 1. rujna 2023. do 31. kolovoza 2024. u rezervu za stabilnost tržišta stavljeno je 272 350 737 emisijskih jedinica. Količina u razdoblju od 1. siječnja do 31. kolovoza 2024. bila je 181 567 159 emisijskih jedinica.

([20]) C/2024/3415, kako je navedeno u bilješci 3. Kako je zaključeno u točki 4. te komunikacije, od 1. rujna 2024. do 31. kolovoza 2025. u rezervu za stabilnost tržišta stavljeno je 266 816 768 emisijskih jedinica. Količina u razdoblju od 1. rujna do 31. prosinca 2024. bila je 88 938 927 emisijskih jedinica.